

vidljive, na udaljenosti od 40 do 50 m. U skandinavskim zemljama se održavaju o.n. i na skijama. Međunarodna organizacija za orijentaciju (engl. International Orienteering Federation), osn. je 1961 u Københavnu. God. 1962 i 1964 održano je PE, a od 1966 održava se svake god. PS. O.n. za PJ održava se od 1963 u organizaciji Komisije za o.n. pri Planinarskom savezu Jugoslavije.

orijentacijsko ronjenje, podvodne sp. aktivnosti; natjecateljske discipline s autonomnim aparatima otvorenoga kruga disanja; dijele se na: o.r. s promjenom smjera bez vidljivih orijentira, s promjenom smjera s vidljivim orijentirima, ekipno o.r. s promjenom smjera i radnim zadatkom. Natjecatelji prelaze stazu (500–700 m) roneći kompasom, a uz to pronalaze orijentire i obavljaju određene zadatke prema propozicijama, sve u što kraćem vremenu. Uspjeh u izvršenju natjecateljskih zadataka i postignuto vrijeme ocjenjuje se bodovima prema tablicama CMAS. Prvo PE u o.r. održano je 1967 u Augeri (Italija), a prvo PS 1973 na Omladinskom jezeru u Lokvama.

Oriola, Christian d' (1928), franc. reprezentativac u mačevanju; pobjednik na OI: 1948 u borbi floretom (ekipno), 1952 u borbi floretom (pojedinačno i ekipno) i 1956 u borbi floretom (pojedinačno).

Oriola, Pierre Jonquères d' (1920), franc. reprezentativac u konjičkom sportu, svj. prvak u preskakanju prepona (1966); jedini natjecatelj koji je uspio osvojiti dvije zlatne medalje na OI u preskakanju prepona (1952 i 1964). Osim toga, na OI 1964 i 1968 osvojio je i dvije srebrne medalje u ekipnoj konkurenciji.

Orjen, Planinarsko društvo, osn. 1928 u Dubrovniku. Dugogodišnji predsjednik (1929–41) bio je Gjuro Orlić (1886–1981). Poslije Oslobođenja nastavilo rad pod imenom PD Dubrovnik. Članovi društva uredili su kuću na Orjenu (Vrbanje), sklonište na Orjenskom sedlu, razvili planinarsko skijanje u Dubrovčana.

orlovski kasač, rus. kasačka konjska pasmina koju je osnovao knez Orlov krajem XVIII st.; nastala je križanjem dan. i niz. kasačkih kobila pasmine Harddraver s orijentalnim pastusima. Dobiveni konji uspješno su križani s američkim kasačem i dobiven je o.k., brz i izdržljiv radni i sp. konj. Uzgaja se u SSSR.

orlovstvo, gimnastički pokret katoličkih organizacija, po svom programu tje. vježbanja sličan sokolstvu. Razvilo se skoro isto-

UTRKA OSMERACA

vremeno u Češkoj, Sloveniji i Hrvatskoj gdje su stvorene organizacije (Orel, odn. Orao) na čelu s posebnim Jugoslavenskim orlovskim savezom (1921–30).

Orožen, Franc (1853–1912), profesor; planinar, planinarski organizator i prvi predsjednik Slovenskog planinskog društva u Ljubljani (1893–1908). Napisao niz planinarskih, putopisnih i kulturno-povijesnih članaka i djela.

orta (tur.), naziv za četvrtu kategoriju po snazi u pelivanskom načinu rvanja u Sandžaku.

ortodoksn problem, šah: svaki problem u čijem se rješenju striktno poštuju pravila igre FIDE.

ortodokсно prсно plivanje, zastarjela tehnika prsnog plivanja sa širokim zamasima ruku i nogu, velikim stankama i sporim ritmom; koristilo se oko 1930.

ortodokсно veslanje → engleski zaveslaj

ortopedска gimnastika, primjena određenih gimnastičkih vježbi s namjerom korekcije izraženih tje. deformiteta. Tom djelatnošću bavi se čitav niz stručnjaka, uključujući i ortopede, fizijatre, fizioterapeute, a često i psihologe, socijalne radnike itd.

oružarna, prostorija u kojoj se sprema, čuva i izdaje obuća i odjeća sportaša i drugi rekviziti. Obično se nalazi u sastavu svlačioničnog traktora.

os tijela, zamišljeni pravac koji prolazi kroz jednu od ravnina koje presijecaju tijelo. Čeo-

na ili frontalna os se prostire u smjeru lijevo-desno i položena je u čeonj ravnini. Okretanje oko čeo- ne osi izvodi se u sagitalnoj ravnini. Sagitalna ili dubinska os se prostire u smjeru naprijed-nazad i položena je u sagitalnoj ravnini. Okretanje oko sagitalne osi izvodi se u čeonj ravnini. Vertikalna ili uzdužna os se prostire u smjeru gore-dolje. Okretanje oko vertikalne osi izvodi se u horizontalnoj ravnini.

osaekomi, džudo: a) zahvat držanja; b) komanda suca natjecateljima za početak zahvata držanja. Na tu komandu mjerilac vremena pokreće svoj sat, a udarcem o gong označava kad je isteklo 30 sek.

osaekomi toketa (jap.; držanje je prekinuto), džudo: komanda gl. suca kojom proglašava završetak držanja, a mjerilac vremena zaustavlja sat i objavljuje koliko je zahvat držanja trajao.

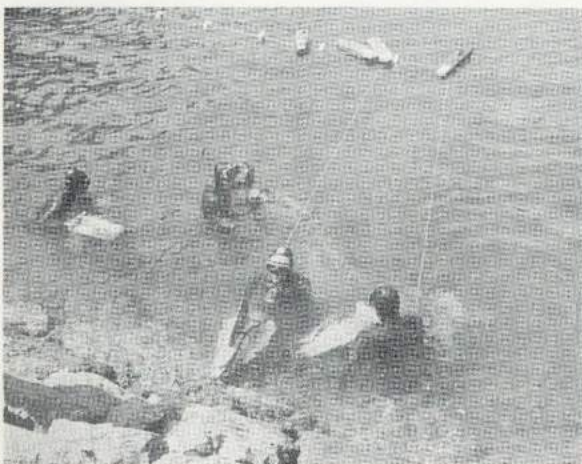
Osborn, Harold (1899), amer. reprezentativac u atletici; prvi na OI 1924 u skoku uvis sa 1,98 m i u desetboju sa 7710,775 b. (novi sistem vrednovanja: 6668 b.); 1924 poboljšao SR u skoku uvis na 2,03 m; smatran poslije I svj. rata za najboljeg skakača uvis primjenom tzv. zapadne raskoračne tehnike (Osborn Roller).

Osborn, Carl Townsend (1884–?), amer. reprezentativac u streljaštvu; pobjednik na OI: 1912 u gađanju vojničkom puškom (ekipno); 1920 puškom slobodnog izbora (ekipno), vojničkom puškom sa 300 m stojeći (pojedinačno), vojničkom puškom sa 300 m ležeći (ekipno) i sa 300 m + 600 m ležeći (ekipno).

oscilatorno kretanje, biomehanika: mijenjanje odnosa dijelova tijela pri gibanju; nazimjenično premještanje težišta tijela pri izvođenju složenih kretanja. Prilikom njihanja na spravi gornji se dijelovi tijela u odnosu na donje kreću sporije. Kad se uspostavi kontakt s podlogom, onda se donji dijelovi kreću sporije, tako da se gornji dijelovi u odnosu na donje kreću brže. Građa aparata za kretanje dozvoljava samo o.k., jer mišići pokreću samo onaj kraj poluge (kosti) koji ima kontakt s podlogom, odn. osloncem. Tipično o.k. je njihanje i lujanje u sp. gimnastici.

osiguravalište, planinarstvo: prikladno mjesto u stijeni, npr. polica ili udubljenje, odakle penjač može uzetom osiguravati svog partnera. Ako takvog mjesta nema, penjač će naprije osigurati sebe vezivanjem o klin zabijen u stijenu ili o cepin zabijen u snijeg, a tek zatim će dopustiti kretanje partneru.

Osijek, Rukometni klub, osn. 1949 pod nazivom RK Grafičar; od 1968 djeluje pod novim imenom; pobjednik Kupa Jugoslavije za

ORIJENTACIJSKO RONJENJE